

Examendocument Europees zaagbewijs

ECC 4- vellen en opwerken van stormhout

© *European Chainsaw Certificate*

Versie: juli 2019

Vastgesteld door de vaststellingscommissie juli 2019.

Op basis van de richtlijnen dec 2018 van EFESC.

Examendienst
IPC Groene Ruimte

1 Inleiding

1.1 Het Europees zaagbewijs

Het Europees zaagbewijs staat voor het professioneel werken met de motorkettingzaag. Onder professioneel wordt op hoofdlijnen verstaan de borging en invulling van:

- **Veiligheid:** heel en functioneel houden van de omgeving op en nabij de werklocatie
- **Gezondheid en ergonomie:** behoud eigen gezondheid (korte en lange termijn) en die van de mensen op en nabij het werk.
- **Milieubewust en duurzaam:** werken binnen de geldende randvoorwaarden van wet- en regelgeving, beperking gebruik en uitstoot milieubelastende stoffen en beperken schade aan het terrein (abiotiek en biotiek).
- **Rendement en efficiënt:** doelgericht, voorkomen of beperken van onnodige schade aan hout en objecten, goed werktempo en werktechniek, functioneel houden zaag en materiaal, grote zelfredzaamheid en optimaal resultaat van het werk.
- **Communicatief:** kan instructies vertalen naar een werkwijze, kan probleemsituaties bespreekbaar maken en toelichten en kan uitleg geven aan derden.

Om bovengenoemde professionaliteit en vakmanschap te realiseren en aan te kunnen tonen is er een Europese standaard beschikbaar met daaraan gekoppeld het European Chainsaw Certificate (ECC). Deze standaard wordt onderschreven door diverse Europese lidstaten voor mensen werkzaam in de bosbouw, landschapsbeheer, natuurbeheer en beheer groenvoorzieningen.

In Nederland heet deze standaard het Europees zaagbewijs. Deze persoonscertificering is modulair opgezet zodat de diverse niveaus van vakmanschap middels een specifiek en éénduidig certificaat kunnen worden aangetoond. Op hoofdlijnen geldt de volgende indeling:

• Onderhoud zaag en afkorten van rondhout	ECC 1
• Vellen, uitsnoeien en afkorten van bomen met een diameter tot ongeveer 38cm	ECC 2
• Vellen, uitsnoeien en afkorten van bomen met een diameter groter dan 38cm	ECC 3
• Zaagtechnieken bij/na calamiteiten: vellen en opwerken van stormhout	ECC 4

Er zit een absolute opeenvolging in de systematiek. Dus om ECC 3 te behalen zal eerst de deskundigheid op het gebied van ECC 1 en 2 aangetoond moeten zijn.

In dit examendocument is de Europese standaard uitgewerkt tot een Nederlands examen voor ECC 4

1.2 Werkorganisatie

De volgende partijen spelen een rol in de certificering.

EFESC

De EFESC beheert de internationale standaard. Dit doet zij door continue met de lidstaten en Europese organisaties af te stemmen wat vereist/gewenst is.

National agency

De internationale standaard wordt door de National Agency in het eigen land uitgedragen. De Nationale Agency heeft daarover contact met de betrokken branche organisaties: o.a. verwerken

Europees zaagbewijs in functieprofielen, contractstandaards en vakgerichte opleidingen. De examinering wordt geïnitieerd vanuit de National Agency: opzetten certificering (accrediteren certificeringscentra), het opleiden van assessoren en het toezicht op de examinering. In Nederland heeft IPC Groene Ruimte de rol van National Agency.

Certificeringscentrum

Een ECC-Certificeringscentrum is een organisatie die ECC-examens organiseert en afneemt voor persoonscertificaten. Het staat een ECC-Certificeringscentrum overigens vrij om ook ECC-trainingen te verzorgen.

Indien het ECC-Certificeringscentrum uit meerdere vestigingen bestaat, geldt een initiële audit voor elke vestiging die ECC-persoonscertificaten wil uitgeven.

Een ECC-persoonscertificaat wordt uitgegeven aan een persoon die voldoet aan de eisen zoals gesteld in de vastgestelde ECC-examendocumenten (ECC1, 2, 3 en 4).

Per land is er minimaal 1 certificeringscentrum. Het certificeringscentrum kan meerdere examens per jaar verzorgen, waarbij gekwalificeerde assessoren (examinatoren) het examen afnemen.

Het ECC-Certificeringscentrum houdt zich aan de eisen die gesteld zijn bij de uitvoering van ECC-examens (faciliteiten, examenduur). Deze eisen zijn vastgelegd in het ECC-examendocument.

De officiële examendocumenten zijn te downloaden op de website van het Nationaal Agency (www.ipcgroen.nl/ecc).

Om een hoog slagingspercentage te behalen, is het belangrijk aandacht te schenken aan de kwaliteit van de opleiding:

- De organisatie dient over de juiste faciliteiten te beschikken: moderne zagen, PBM's die aan de voorschriften voldoen, theorie ruimte, zaag-objecten en aanvullend materiaal/materieel (o.a. kantelhaken, brandstof en transport).
- Deskundige trainer, iemand die het betreffende ECC-certificaat of hoger heeft behaald, de exameneisen en wijze van examineren kent, ervaring heeft in de werkpraktijk en didactisch is geschoold.
- Goede faciliteiten en kwaliteitsborging: o.a. klachtenprocedure, administratieprocedure, lesruimten en materialen die aan de wettelijke eisen voldoen.

ECC assessor

Een ECC assessor voert in opdracht van een ECC certificeringscentrum het examen uit. De assessor moet kennis, kunde en gedrag kunnen beoordelen of een kandidaat het gewenste ECC niveau heeft. Om alle beoordelingsonderdelen goed te kunnen beoordelen, is het maximaal aantal kandidaten per assessor gesteld op 2 (twee).

2 Het Europees zaagbewijs ECC 4 examen

Het ECC4 examen is bedoeld voor personen die beroepsmatig bomen willen vellen en korten die door een storm zijn omgewaaid dan wel zijn beschadigd. Dit kan betekenen dat de volgende situaties van toepassing zijn:

- Bomen die in andere bomen hangen;
- Bomen die beschadigd zijn (denk bv aan afgebroken top, al dan niet hangend aan de stam, gespleten, of half onworteld);
- Bomen die een onwortelde wortelplaat hebben en wel of niet op de grond liggen;
- Bomen die kris kras over elkaar liggen;
- Stormvlakte op helling en alle andere mogelijke situaties;

Het ECC4 certificaat waarborgt de kennis en vaardigheid om te voldoen aan de eisen die de Arboret stelt bij het uitvoeren van risicovolle handelingen. Tevens geeft deze certificering invulling aan het milieubewust en duurzaam werken in de houtverwerkende branche zoals uitgewerkt in de ketencertificeringen FSC en PEFC.

2.1 Deelnamevoorwaarden

Voor het examen geldt het ECC3 certificaat als toelatingseis. Als advies voor dit examen geldt dat de kandidaat ervaring heeft op het gebied van het vellen en opwerken van stormhout en of daarvoor een opleiding heeft gevolgd. Voorbeelden zijn:

- Training vellen en opwerken stormhout
- Examentraining ECC4 vellen en opwerken van stormhout
- of ander gelijkwaardige training

2.2 Wijze van examineren

Het examen bestaat alleen uit een praktijkexamen.

Het praktijkexamen bestaat uit de volgende onderdelen te weten:

- Het maken van een risicoanalyse en noodprocedure voor het gehele object. Bij het examen dient de kandidaat minimaal vier (4) maal mondeling uitleg te geven over risico's en werkwijze (bij iedere boom minimaal 1 uitleg). Op deze wijze wordt de kennis en inzicht getoetst.
- Samenwerking en communicatie tussen zagers onderling en of lierman of machinist.
- Een wortelplaat verankeren/ beveiligen met lier of machine (minimaal 1 keer)
- Het loszagen van drie (3) ontwortelde bomen
- Het vellen van een beschadigde boom (deels ontworteld, vasthangend in andere, beschadigd)

In de praktijk wordt veelal gebruik gemaakt van een machine (trekkerlier, harvester of kraan) die samen met de zager de bomen opwerkt. Deze aanpak is veilig, ergonomisch en efficiënt. Bij het examen kan gebruik worden gemaakt van een machine als deze voorhanden is. Kan dit niet gezien relevante afwijkende motieven dan wordt tijdens het examen gebruik gemaakt van een handlier.

De duur van dit examen bedraagt effectief ongeveer twee en half uur (150 min) afhankelijk van situatie.

Examen doorlooptijd

De totale doorlooptijd van het ECC4 examen is een halve dag. Dit vanwege de examinering van meerdere kandidaten, opstart en feedback over het resultaat van het examen.

2.3 Behalen en geldigheid certificaten

Ter verkrijging van het certificaat ECC 4 dient het praktijkexamen met voldoende resultaat te worden afgesloten.

Het ECC4 certificaat heeft na uitgifte een onbeperkte geldigheidsduur.

2.4 Herexamen

Indien een kandidaat opnieuw examen wil doen, geldt dat het complete praktijkexamen opnieuw gedaan moet worden.

3 Opzet en beoordeling examen onderdelen

Praktijk examen

Het praktijk examen wordt beoordeeld volgens een vastgesteld EFESC beoordelingsformulier. Dat formulier is gebaseerd op de uitgewerkte standaard per niveau (zie Bijlage 1).

De kernonderdelen van het ECC-4 praktijkexamen zijn:

- Het maken van een risicoanalyse en noodprocedure voor het object waar men zich bevindt.
- Mondelinge uitleg per boom over risico's en werkwijze.
- Samenwerking en communicatie tussen zagers onderling dan wel lierman of machinist.
- Een wortelplaat verankeren/ beveiligen met lier of machine.
- Het loszagen van 3 ontwortelde bomen.
- Het vellen van een beschadigde boom (deels ontworteld, vasthangend in andere, beschadigd)

Het vellen en opwerken van stormhout is risicovol werk. Om de risico's zoveel mogelijk te beperken en daarmee kennis en inzicht van de kandidaat te toetsen zal per boomsituatie de risico's en werkwijze besproken moeten worden met de examinerator. Dit betekent dat de kandidaat minimaal vier (4) maal mondeling uitleg moet geven over risico's en werkwijze.

In alle gevallen is een juiste samenwerking en communicatie van essentieel belang en zal ook als zodanig beoordeeld worden.

Een gekwalificeerd examinerator voert de beoordeling uit. De examinerator dient zelf het ECC4 certificaat in bezit te hebben.

Elke op het beoordelingsformulier omschreven handeling/activiteit dient voldoende te zijn.

Tijdens het examen gelden er 2 aandachtspunten ten aanzien van de beoordeling:

- **Kritisch onderdeel:** Elk kritisch onderdeel dient goed te zijn of in 1 keer goed te gaan. Het gaat hierbij met name om veiligheid, bv de persoonlijke uitrusting met in goede staat verkerende persoonlijke beschermingsmiddelen. De kritische onderdelen zijn aangegeven in de EFESC standaard (zie bijlage 1)
- **Relevant onderdeel:** als na een waarschuwing meer dan het maximaal aantal relevante fouten op de onderwerpen zoals genoemd in de standaard, wordt gemaakt, dan kan de kandidaat het ECC4-niveau niet behalen.
- **Optoppingseis:** buiten de hierboven genoemde Europese beoordelingseisen, geldt een Nederlandse optoppingseis. Dit houdt in dat een kandidaat zakt als er op één punt (behalve kritisch) meer dan drie (3) waarschuwingen wordt gegeven.

Examenbenodigdheden kandidaat

Voor het praktijkexamen dient de kandidaat zijn/haar persoonlijke uitrusting mee te nemen of bij aanmelding bij het ECC Certificeringscentrum te melden een persoonlijke uitrusting te willen lenen.

De uitrusting bestaat uit:

- Veiligheidsschoeisel, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- Veiligheidsbroek, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- Veiligheidshelm met oordoppen en gelaatsbescherming, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- Handschoenen, geschikt voor het werken met de motorzaag;
- EHBO-kit (traumaverband of snelverband)
- Mobiele telefoon,(fluitje)

De uitrusting dient te voldoen aan de daarvoor geldende (ARBO) regels:

- De maat van de uitrusting is passend voor de kandidaat en sluit goed aan op het lichaam;
- De uitrusting bevat geen gebreken (o.a. gaten/scheuren);
- De uitrusting voldoet niet aan de eisen die de fabrikant stelt.

Motorkettingzaag, gereedschap, brandstof, hulpmiddelen etc. worden in principe door het ECC Certificeringscentrum ter beschikking gesteld. Kandidaat mag ook zijn/haar eigen motorzaag gebruiken, mits deze goed functioneert, voldoet aan de geldende eisen en:

- een geleider heeft van minimaal 38cm en maximaal 60cm en een daarbij passend vermogen/cilinderinhoud
- geen tophandle is

Bijlage 1, EFESC standaard ECC4

Zie: https://efesc.org/wp-content/uploads/ECS4_ECC4_richtlijnen_versie_2018_NL-1.pdf